

Leefmilieu
Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
06 41837798
NL26TRIO0788881558
burgernetwerk@leefmilieu.nl
www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 19 nummer 1
Maart 2021

‘We hebben een uitweg uit de crisis nodig’, is een veelgehoorde zin de laatste tijd. Doorgaans gebruikt voor de coronacrisis en de mogelijk komende economische crisis. Als milieuorganisatie denken we vooral aan die andere crises: stikstofcrisis, biodiversiteitscrisis, klimaatcrisis, leefbaarheidscrisis. In deze Nieuwsbrief komen ze allemaal voorbij. Soms met een klein lichtpuntje, dan weer met een rapport dat het nóg erger blijkt.

Eén groot lichtpunt zien wij zeker, op alle vlakken is er meer aandacht voor deze onderwerpen dan ooit, in media, partijprogramma’s en onder de burgers zelf. Hopelijk leidt dit de komende tijd tot wat stevigere stappen in de goede richting.

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Mail daarvoor naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. Leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Wilt u anderen attent maken op het bestaan van deze Nieuwsbrief?

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Geen nieuwe subsidies biomassa zolang afbouwpad niet is vastgesteld
2. Beroep verbreding A27/A12 ring Utrecht
3. Aangenomen stikstofwet schiet volstrekt tekort
4. Programma Toekomstvisie gewasbescherming 2030 zwaar onvoldoende
5. Rook van houtkachels drie keer viezer dan gedacht
6. Beroep ook mogelijk zonder zienswijze

1. Geen nieuwe subsidies biomassa zolang afbouwpad niet is vastgesteld

Op 25 februari 2021 is door alle kamerpartijen (uitgezonderd de VVD) een motie aangenomen waarin de regering wordt verzocht om geen nieuwe subsidies voor houtige biomassa af te geven tot het afbouwpad van biomassaverbranding met de Kamer is gedeeld. Dat houdt in dat er tot het behandelen van het afbouwpad in de Kamer geen biomassasubsidies worden afgegeven. Leefmilieu vindt het belangrijk dat de Kamer via deze motie de regering maant om met het afbouwpad te komen.

Ex minister Wiebes heeft geen afbouwplan en geen eindjaar voor het verlenen van biomassasubsidie vastgesteld, terwijl D66 en ChristenUnie met een motie in juni hem wel om deze duidelijkheid hadden gevraagd. Een groot deel van de Tweede Kamer wil af van de biomassasubsidie. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) publiceerde op 18 december 2020 een onderzoek over de mogelijkheden van uitfasering van biomassaverbranding. Het PBL stelt in haar conclusies dat afbouw van subsidies voorlopig niet aan de orde is omdat er geen andere geschikte alternatieven zouden zijn. Ook wordt gesteld dat de klimaatdoelen in gevaar zouden komen zonder inzet van houtige biomassa. Leefmilieu heeft samen met vele andere milieu- en natuurorganisaties uit binnen- en buitenland aangegeven de conclusies volkomen

onjuist te vinden. Biomassaverbranding verergert juist de klimaat- en biodiversiteitscrisis. Alternatieven voor de opwekking van échte duurzame warmte (zoals bodemwarmte en warmte uit oppervlaktewater) dienen juist sterk gestimuleerd en verder ontwikkeld te worden. Het PBL baseert zich met deze conclusies, volgens de organisaties, op onwetenschappelijke en reeds lang achterhaalde gronden. Leefmilieu vindt dat in het nieuwe regeerakkoord tot een snelle afbouw van biomassasubsidies moet worden besloten en geen nieuwe subsidies voor biomassaverbranding voor de opwekking van elektriciteit en van warmte moeten worden afgegeven. Reeds afgegeven subsidies voor biomassacentrales die nog niet zijn gebouwd, moeten worden ingetrokken, met compensatie van de reeds gemaakte ontwerpkosten.

Lees de motie "Geen nieuwe subsidie voor houtige biomassa" op: <https://tinyurl.com/GeenSubsidie>

Lees het onderzoek van PBL van 18-12-2020 op: <https://tinyurl.com/PBLuitfasering>

Lees persbericht Leefmilieu van 18-12-2020 in reactie op plan PBL op: <https://tinyurl.com/PersPBL>

2. Beroep verbreding A27/A12 ring Utrecht

Dat vele grote projecten (horen te) sneuvelen als gevolg van de PAS-uitspraak van mei 2019 is al langer duidelijk. Maar de regering weet van geen wijken: Lelystad moet door, A15 moet door en ook de verbreding van de ring Utrecht moet en zal doorgaan. Het brede verzet tegen deze verbreding houdt echter ook stand en wordt zelfs steeds groter.

Het nieuwe Tracébesluit Ring Utrecht, dat op 2 december 2020 is gepubliceerd, is simpelweg het oude, vernietigde besluit maar met *reparaties* om aan de natuurbeschermingswet te voldoen en recht te doen aan de PAS-uitspraak.

De reparatie in het nieuwe Tracébesluit rammelt echter aan alle kanten. Zo wordt er beroep gedaan op de ADC methode

(geen **Alternatief**, **Dwingend** openbaar belang, voldoende **Compensatie**) terwijl er een alternatief voorhanden is, geen sprake is van een dwingend openbaar belang en de compensatie ook in de betreffende N2000 gebieden tekort schiet. De vereiste 'passende beoordeling' van stikstof is onjuist en onvolledig. De forse stikstofuitstoot tijdens de aanlegperiode (mede als gevolg van de keuze voor de schermwandmethode) is ook onvoldoende in rekening gebracht.

De compensatie voor de kap van honderden bomen in Amelisweerd (waaronder een aantal van monumentale omvang) en duizenden bomen verder langs het tracé schiet tekort.

Compensatielocaties kunnen om diverse redenen niet de ecologische kwaliteit compenseren die verloren gaat. De zorg voor instandhouding van beschermde soorten schiet tekort. Ook zijn er (grote) gevolgen voor de waterhuishouding in Amelisweerd en omgeving ten gevolge van de bouwmethode niet uit te sluiten.

Leefmilieu heeft het beroep tegen het Tracébesluit dan ook wederom mede ondertekend.

Lees hier beroep verbreding A27/A12 ring Utrecht op: <https://tinyurl.com/BeroepRing>

3. Aangenomen stikstofwet schiet volstrekt tekort

In de vorige Nieuwsbrief beschreven we onze zware kritiek op de stikstofwet. Helaas is op 17 december 2020 het wetsvoorstel "Stikstofreductie en natuurverbetering" in de Tweede Kamer aangenomen, op 9 maart 2021 gevolgd door de Eerste Kamer. De partijen SP, SGP en 50PLUS

stemden met de coalitiepartijen mee. Kern van de wet: de stikstofuitstoot moet in 2030 met slechts 26% zijn teruggedrongen. Dat is de helft van het percentage van 50% dat de Commissie Remkes heeft geadviseerd! In 2035 dient de reductie volgens de wet 50% te zijn.

Het wetsvoorstel 'Stikstofreductie en natuurverbetering' zal verdere aftakeling van onze natuur niet voorkomen. Daarvoor is het ambitieniveau te laag en komen maatregelen er niet of te laat. De wet faciliteert handel in stikstof en dit leidt tot fraude met handel in "stikstofrechten". Zo wordt er bijvoorbeeld vergunde stikstofuitstoot verhandeld, terwijl deze nooit echt heeft plaatsgevonden. De uitstoot neemt hierdoor na de 'handel' niet af, maar juist toe. Daar zijn nu al vele voorbeelden van.

Er is sinds 29 mei 2019, nadat de Afdeling Bestuursrechtspraak uitspraak heeft gedaan over het PAS, ruim anderhalf jaar verstreken. In deze periode is er nauwelijks iets bereikt met betrekking tot stikstofemissiereductie. De luchtvaart krijgt zelfs veel meer 'stikstofbudget' met de geplande uitbreidingen van Schiphol en Lelystad. Industrie is ook meer budget toebedeeld. Verkeer en bouw blijven buiten schot of mogen uitbreiden. Dit alles heeft tot gevolg dat de agrarische sector fors moet gaan inleveren. Met de nieuwe wet worden precies dezelfde structurele fouten gemaakt als met het eerder afgeschoten Programma Aanpak Stikstof (PAS): Er zijn te weinig milieumaatregelen voor reductie, te veel onzekerheid over reductie, te weinig natuurherstel binnen en buiten de reservaten, te veel onzekerheid over natuurherstel, onduidelijkheid en gebrekkige gelegenheid tot bijsturen. De aftakeling van de natuur gaat onverminderd hard door. Een PAS 2.0 debacle kondigt zich aan. De nieuwe stikstofwet is niet alleen een doodlopend spoor voor de natuur, maar ook voor de landbouw en de economie. Om de negatieve gevolgen tegen te gaan, moeten helaas wederom vele juridische procedures gestart worden.

4. Programma Toekomstvisie gewasbescherming 2030 zwaar onvoldoende

Het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030 bevat een aantal belangrijke tekortkomingen. Het programma is in november 2020 door de Tweede Kamer aangenomen. Concrete reductiedoelstellingen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen ontbreken geheel. Genetisch gemanipuleerde gewassen nemen een belangrijke plaats in en moeten voor weerbare rassen zorgen. In 2019 concludeerde het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in de 'Tussenevaluatie' dat 5 van de 6 doelen in het bestrijdingsmiddelenbeleid niet gehaald worden.

De sector is er onvoldoende in geslaagd om het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen. In het programma wordt met dit PBL-rapport geen link gelegd. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen ligt in Nederland al jaren op een hoog onverantwoord niveau van rond de 10 miljoen kilo actieve stof, maar reductiedoelstellingen ontbreken in het programma. De Europese Green Deal heeft een doel van 50% reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in 2030.

Het Uitvoeringsprogramma legt geen link met deze Europese doelstelling. Ook de doelstelling van 25% biologische landbouw in 2030 in de Green Deal is geen onderdeel van het programma. Het areaal biologische landbouw in Nederland bedraagt nu slechts 4%. Bij de ontwikkeling van dit programma door de twaalf betrokken partijen is vreemd genoeg de biologische sector niet vertegenwoordigd. De minister wil overduidelijk de weg inslaan die gericht is op weerbare teeltsystemen, op innovatie en genetische manipulatie, die voor zogenaamde oplossingen moeten zorgen. Leefmilieu vindt dit een zorgelijke weg en zal op dit onderwerp actief blijven en pleitten voor vergaande reductie en verbeterde toelatingsprocedures.

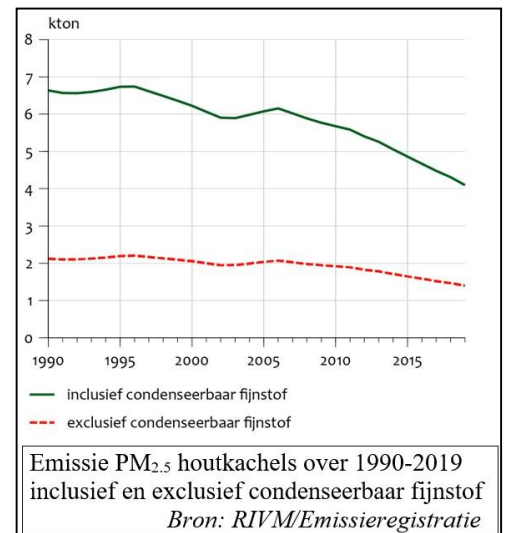
Bekijk het Uitvoeringsprogramma op: <https://tinyurl.com/ToekomstVis>

Bekijk de 'Tussenevaluatie' van het PBL op: <https://tinyurl.com/PBLtussen>

5. Rook van houtkachels drie keer viezer dan gedacht

Februari 2021. Een nieuwe meetmethode van het RIVM laat zien dat houtrook drie keer meer fijnstof bevat dan tot nu gedacht. Dat komt omdat tot nu toe alleen is gemeten aan de hete rook zoals die direct uit de schoorsteen komt. Maar als die rook afkoelt, dan condenseren de stoffen in die rook tot kleine druppeltjes, die als superfijn fijnstof in de lucht blijven zweven. Het gaat hierbij om "condenseerbaar fijnstof", deeltjes die zich vormen bij de afkoeling van verbrandingsgassen. Veelal zijn het teerachtige stofjes (PAK's - Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen) in de categorie PM_{2.5}.

Door de verdriedubbeling van de gemeten uitstoot van PM_{2.5} door houtkachels, stijgt het aandeel van houtkachels in de landelijke uitstoot van PM_{2.5}, van ongeveer 10 % naar ongeveer 23%. Daarmee zijn de houtkachels dus goed voor bijna een kwart van de totale landelijk uitstoot van PM_{2.5}. Waarschijnlijk is dit nog een flinke onderschatting, want registratie van uitstoot door houtrook betreft alleen de zogenoemde 'sfeerverwarming woning'. Dat betekent dat houtstook in 'niet-woningen' zoals woonschepen en zomerhuisjes niet is meegenomen, ook zaken als vuurkorven, buitenhaarden en kampvuurtjes worden niet meegenomen in deze registratie. Ook gaat het RIVM er bij de berekeningen van uit dat er met kennis van zaken gestookt wordt (!) en dat er goed gedroogd hout wordt gebruikt (!).

Behalve dat houtrook dus 3 x meer fijnstof bevat dan gedacht, gaat het hierbij ook nog eens om grotere hoeveelheden condenseerbaar fijnstof, die op lage hoogte in woonwijken worden uitgestoten en die daarmee extra gezondheidsrisico's voor de bewoners in die wijken met zich meebrengen.

Lees meer over condenseerbaar fijnstof op: <https://tinyurl.com/Condenseerbaar>

6. Beroep ook mogelijk zonder zienswijze

Iedereen die zich bezig houdt met vergunningen weet het: je moet een zienswijze ingediend hebben, wil je later nog in beroep kunnen gaan. Regelmatig leidde dat tot frustraties als bijvoorbeeld de periode van zienwijzen indienen precies (bewust) in vakantieperiode was gevallen of als door andere oorzaken geen zienswijze was ingediend. Als bezorgde burger of milieuorganisatie had je dan het nakijken.

Na de uitspraak van het Europese Hof op 21 januari 2021 en recente uitspraken van de rechtbank Gelderland is deze situatie veranderd. In het geval van vergunningen met milieu-impact, die onder het verdrag van Aarhus vallen (RIE-bedrijven) hoeven belangenorganisaties en belanghebbende burgers niet eerst een zienswijze ingediend te hebben om in beroep te kunnen gaan. Het verdrag van Aarhus verbiedt een dergelijke belemmering in de rechtsgang en Nederland heeft dit dus 17 jaar lang ten onrechte gedaan!

Lees de uitspraak van het Europese hof op: <https://tinyurl.com/UitspraakHof>

Lees een toelichting op de uitspraken van de rechtbank op: <https://tinyurl.com/ToelichtingHof>